

LLIBERTAT

Defensor de l'ideari d'Esquerra Republicana de Catalunya a Mataró i Comarca
Redacció i Administració: Rambla Castelar, 40, pis - MATARÓ - Telèfon 395

J. Berge Guanyas

El sentit de democràcia que ens
anima, no deu haver d'afeblir la
nostra actuació...
...I el poble espera justícia pels
fets del 10 d'Agost.

Any I

Mataró, 30 de Juny de 1933

Núm. 1

Salutació

LLIBERTAT, en reaparèixer novament, saluda als seus confreres de Mataró i Comarca impulsat per un ferm esperit de lluita dintre un camp de noblesa i lleialtat recíproca.

Ajudarà i espera ésser ajudat en totes aquelles qüestions que per sobre de les conveniències dels partits afectin a Mataró i a la dignitat ciutadana que ens cal sostenir per sobre de les passions dels homes aferrats a qualsevol partit polític. Ens cal, repetim, propugnar per a que mai en les campanyes de la ploma hi tingui espai la calúnnia i l'infàmia, dos sentiments innobles a voltes intentats justificar, pels homes que avancen a la dignitat espiritual, l'interès polític i partidista.

Per què? Es que hom pot sentir fermesa en l'idea que diu sustentar, si aquesta ha de basar-se amb calúnnies, per tal d'intentar brillar en l'estel de la veritat?

LLIBERTAT, assegura que mai, per tirar d'un primer impuls seu, empenirà una envestida incorrecte i personal, i que, en aquest aspecte, sempre respondrà en la forma que els altres li marquin, mai, però descendint vers el terreny de l'innoblesa i del personalisme, encara que la provocació no es mereixi altra cosa.

Però això que estem dient i que en cert aspecte no resulta res més que una mostra de totes les salutacions corrents i generalitzades, ens proposem—perquè és una obligació contreta amb nosaltres mateixos—que tingui el més estricte compliment, ja que entenem que la noblesa és el sentiment que deu haver de predominar en tota lluita sota el reflexe de la llum de la veritat.

LLIBERTAT, com a periòdic de partit, és necessari proclamar-ho, defensarà l'ideari d'Esquerra Republicana de Catalunya, a Mataró i Comarca.

LLIBERTAT, es preocuparà de tot ço que constituïx una inquietud ciutadana i social, i per mitjà de les seves columnes portarà a coneixement dels nostres homes, les orientacions que des dels alts organismes del partit trametin al fall del nostre criteri.

Necessitem la col·laboració de tothom per a que es puguin perseguir les injustícies i ressenyar-les a la llum del dia. Necessitem que tothom aporti el màxim d'esforç a la nostra missió sanjadora. Necessitem que hom sàpiga on deu haver d'acollir-se en aquells moments ingrats de la vida obrera que reclamen imperiosament una justícia immediata.

Aquesta es la confirmació de ço que representa i pensa fer el nostre periòdic.

Feta la nostra presentació a la premsa i a tots els nostres simpatitzants amb conjunta expressió, detallant els propòsits que ens animen, no ens resta més que invitar, a uns, al màxim de tolerància i cordialitat; als altres, a la fe amb el nostre comportament i en l'ideal esquerrista que ens sustenta a tots plegats.

El màxim d'esforç realitzat per la nostra part, si no arriba a assolir la brillantor literària que voldríem saber desgranar en les nostres campanyes, almenys no creiem deshonrar l'art literari amb que plasmarem l'idea, d'acord, sempre, amb el bon gust i l'estilització al nostre natural més pulcre.

Propòsits

En reprende LLIBERTAT, per segona vegada, la seva tasca, ho fa en plena República, tenint Catalunya un principi sòlid a l'enseny que legal, per l'aplicació de la seva autonomia, amb un ampli concepte de federalisme i de convivència amb les demés germanes d'Ibèria.

Esquerra Republicana, que s'identificà i es fongué en el gresol del seu entusiasme en ple període dictatorial i revolucionari, és, en primer lloc, la que té en el seu sí la visió política del fet revolucionari en els seus respectius moments i en totes les etapes, que per la consolidació de les nostres llibertats va ésser precis una actuació del moment.

Vol dir això, que la responsabilitat i confiança que el nostre poble ha posat a mans de l'Esquerra, no pot ésser ni defraudada, ni neutralitzada, ni amb la legislació, i molt menys encara amb l'aplicació de les lleis i preceptes elaborats per al compliment dels mateixos, essent precis que s'esgotin al màxim del que es consigna en els nostres principis bàsics, doncs entenem que el fet revolucionari en sí té un

valor molt relatiu, per ésser, en un moment, encara, essencial de la nostra vida política.

La consolidació i evolució accentuada vers camins més amplis de justícia social, ha d'ésser el nervi de la seva actuació i mort; del seu ampli concepte humanista i democràtic.

Per això, en reaparèixer el nostre setmanari, propugnem per totes aquelles millores que les possibilitats econòmiques puguin fer efectives i entenem sien d'aplicació immediata.

Disciplinats sempre, propugnam l'idea de l'esquerrisme i laïcisme més purs, doncs no perdem de vista que dintre la República el bagatge legislatiu creat per la descreditada monarquia, i agreujat més encara per la dictadura, que avui el nou règim ha respectat—per dissort i lamentació nostra,—fa que per la quasi totalitat dels organismes burocràtics dependents de l'Estat, Generalitat i Municipis, sigui lletra morta la República en el seu més essencial esquerrisme i laïcisme.

Procurarem, dintre els nostres mitjans, portar arreu de la nostra Comarca—una de les més afectades per la reacció a base de «Lliga

Catalana,—els aires d'esquerrisme que han de purificar l'ambient polític, i la sinceritat més efectiva amb els nostres amics del Maresme, perquè en la propugnació i divulgació del nostre ideari, ens portin el seu més esforçat i entusiasta ajut, doncs entenem que tota propaganda i defensa dels nostres ideals ha d'ésser de cara a la superació dels mateixos, per quant creiem, també, que tot personalisme respon sempre a la baixa condició moral de qui l'empra.

Podrem ésser modestos, perquè ho som, però ens proposem, ben fermament, que aquestes pàgines no consignin altre caire que el de la veritat i la noblesa, únics sentiments que deurien predominar en la propaganda política.

Josep Ros Serra

La campanya electoral d'aquelles històriques eleccions d'abril de 1931, que decidiren el canvi de Règim a Espanya, va treure'm de l'allunyament voluntari que m'havia imposat de tota activitat política. Les forces d'oposició a la monarquia, sabent treure d'aquell moment, la posició justa i oportuna, i convertiren unes simples eleccions municipals en un plebiscit formidable. Tinc per un motiu d'orgull l'haver secundat, en aquelles hores històriques, l'abrandament revolucionari que va commoure el país.

No es decidia una candidatura administrativa; no es tractava d'anar a recollir uns homes pel bon govern de les ciutats, sinó que es tractava de liquidar tot un passat de vergonya i d'incivilitat.

Va calguer mobilitzar-ho tot i tothom. Els amics, els lluitadors; els que eren lluny i els que eren a prop; els que les lluites havien arconat, els afins...

Vaig parlar a Josep Ros Serra; feia un grapat d'anys que ens coneixíem. En les gresolades de la meua adolescència el recordo, igual que ara a les darreries, alt, esprimaixat, secadif, bru, amb unes espallles tan amples com el seu optimisme, treballant en el forn de can Clavell. Havien passat molts anys, i ara, Josep Ros Serra era al davant d'una indústria que era de les primeres de la ciutat. Havien passat molts anys; havia passat de senzill i rude obrer manual a gerent d'una de les més importants, econòmicament, de les indústries mataronines; però ell era el mateix. Fidel a uns principis i a una doctrina, amb la sinceritat i amb la puresa d'un apòstol, ell mai havia votat a ningú i no volia trencar per res en absolut la seva posició. Però sabia quin era el seu deure a cada moment.

—Porta'm un grapat de candidatures, que se quina és la meua feina en aquestes moments!....

I la conversa, perduda dins la tertúlia violada de la societat Iris, va perfilar una vegada més, el gran caràcter, que era Josep Ros Serra.

El gran caràcter que era Josep Ros, el saben els que el segueixen en la seva aventura transcendental i única; quan ningú, absolutament ningú, endevinava el que podia fer i el que era capaç de fer, ell, individualista a ultrança fidel de la doctrina que tot ho espera de l'individu, per la col·lectivitat i pels altres.

Tornant de França, amb quatre o cinc amics, va constituir una societat capitalista, per a la fabricació de vidre. Hi havia només una condició, com aquell qui no diu res, que feia disoldre la societat al cap de cinc anys... per vendre-la forçosament als obrers. Durant cinc anys, Josep Ros fou un obrer més, que la seva condició d'amo ningú hauria endevinat. «L'amo» sorgí justament al cap de cinc anys. Inexorablement davant dels Tribunals imposà aquella condició als demés socis. Vingueren les hores de prova, la lluita feroç i dura contra la manca d'elements. Ales-

hores el magnífic tremp d'aquell esperit passà la prova del foc. Són unes hores cruels que la fatiga material no és pas l'enemic petit. Ell, no lluitava per ell; lluitava per una obra, els fonaments de la qual exigien el dolor i la fortitud d'aquell esperit, i amb la qual podia un dia, sense altra eloqüència que la seva realització, construir el poema de la fidelitat a una conseqüència i a un ideal.... Qui no comprendria aquest ideal o aquesta doctrina, no tindria més remei que descobrir-se davant de l'obra sorgida, com una venus, del més llunyà dels somnis idealitzats, de la més pregona de les quimeres que la fe, solament la fe en si mateix, pot arribar a concebir....

La lluita va ésser tan dura, que exigí el tribut de la carn. Una malaltia cruel va anar minant aquella vida de lluitador. I si una força de voluntat no hagués aguantat aquella mateixa, hauria sucumbit, potser, massa aviat.

Però Josep Ros sabia que havia d'aguantar encara per a deixar ben sòlid aquell edifici que donava ja vida fèrtil a cent trenta obrers que no tenien altre «burgès» que la seva responsabilitat.... Tot, però, s'acaba en aquest món, i una tarda plujosa de diumenge, varem acompanyar-lo per darrera vegada a l'estada darrera, amb l'emoció negant-nos els ulls; amb l'esperit compungit per la tragèdia d'aquell absent que tant necessitava viure... Restava, però, íntegre, l'obra. La seva absència coronava una victòria. L'havia salvat l'esperit amb tota l'integritat, Joan Peiró, l'amic inseparable en despedir-se'n per sempre, plorava com un infant, com si volgués dir-li tot això. Era el poema del silenci, fecond.

La nostra posició davant els deshaucis!

Amb el desig de portar a les pàgines de LLIBERTAT tots els problemes vius que sofreix el poble de Mataró, no podem deixar de fixar la posició de l'Esquerra en l'afer dels deshaucis acordats i per tant dels llençaments que s'intenta portar a cap.

Es necessari que fem una mica de memòria, i ens referim al que ha succeït de des de la proclamació de la República. La política de disbatxa de la Dictadura, es manifestà amb tots els seus efectes a l'adveniment del nou règim. Una crisi de treball que de dia en dia fou agreujant-se, les causes de la qual i també el remei, se'ran objecte d'estudi en altre moment que ens plagui; avui, però, sols esmentarem tot el que fa referència als deshaucis, assumpte ja de per si prou agreujat i pendent de solució.

Natural era que les famílies que per manca de treball no podien ni menjar, no paguessin el lloguer. Igual succeïa en casos de força major, com malalties, etc. Podia, certament, haver-hi algun cas d'abús, però, estudiats un per un, es trobaven reduïts a la mínima expressió. Agreujava aquesta situació, l'injustícia de molts lloguers, el que tractà de resoldre el ministre de Justícia de la República, Sr. Albornoz, amb una precipitació inadequada que creà un confusióisme, aprofitat immediatament pels jutges poc adictes a la nostra concepció per — interpretant les disposicions al seu gust — fallar-ho en favor dels propietaris i decepcionar als qui esperaven veure's atesos en el seu afany de justícia. Descontents per l'injustícia del fall, alguns llogaters deixaren de pagar, produint-se, següidament, sentències de deshaucis, que, sumades a les que per altres causes ja enumerades hi hagueren, representen un problema que necessita un tractament delicat, fins a que el Parlament Català dongui la solució dels casos pendents i reguli els arrendaments, d'acord amb el nostre pensament, que és el següent: *la propietat urbana, mai és un motiu de negoci, sinó un instrument per a l'estalvi.*

Els propietaris callaren els primers mesos per por i tàctica. Radicalment s'anaren fent més audaços fins que, ja quasi fa un any, insistiren prop del senyor Anguera de Sojo, aleshores President de l'Au-

El diner, que era una part de la victòria, tenia en Josep Ros, no pas el *sentit reverencial* que aquell ximple de Ramiro de Maezu propagava i practicava, sinó que era únicament i exclusivament *el material* per a consagrar la conseqüència de la seva idea. I quan no res més, Josep Ros era l'anònim mecenes de tots els que aspiraven a superar-se, es diguessin com es diguessin i vinguessin d'on vinguessin. Si era una indústria, millor. Però si era un senzill esperit que somniava glòria, la glòria inassolible tantes i tantes vegades, mai havia mancat l'*element, el mitjà*, del qual en disposava amb un desinterès que difícilment podrà superar-se.

En mig de les fallides morals de tota mena, mentre el món camina dins el més desenfrenat materialisme, aquell esperit afirmava coratjosament la gran força d'un ideal. Ell no havia transigut per res ni per ningú. Sabia el que costava no recular un pas, i mai l'havia reulat. No calia pas acceptar ni estar d'acord amb la doctrina ni amb l'idea que acceptava aquell esperit selecte que fou Josep Ros, per a comprendre'l. Tots els qui han viscut per la victòria d'un ideal, s'haurien de descobrir davant el nom d'aquest mataroní, que d'una magnífica senzillesa, entre nosaltres va viure i va lluitar....

Un gran idealista; un gran caràcter; un home que fou per damunt de tot, una vida consagrada a un ideal. Potser la paradoxa de la seva vida, va ésser la gran victòria col·lectivista que representa aquesta indústria creada per ell, que era, enamorada de totes les teories individualistes, amb tota la força i amb tot el fervor.

JULIÀ GUAL.

Maig 1933.

diència, perquè es complís la llei de la monarquia. L'Esquerra, per mitjà dels seus representants, posant-se de relleu l'apreciació diferent en l'aplicació de la justícia, entenia que la llei no s'havia modificat, no per manca d'intenció, sinó per manca de temps, ja que amb dos anys no es podia desfer la legislació de tot un segle. Per tant, calia que s'adaptessin al nostre pensament i que les lleis caduques que no s'h'an modificat, fossin interpretades amb consciència. Quina autoritat pot restar impassible davant d'una família que no menja i li executen un llençament?

Quina autoritat no deu d'intervenir davant del boicoteig exercit pels propietaris damunt la moralitat i solvència del llogater deshauciat que intenta llogar una altra barraca infecta?

Si ells es trobessin en igual cas, no considerarien just que en ple règim democràtic fos possible tanta injustícia. Segurament que tractarien d'obtenir la solució per mitjans de violència. Bé; doncs, deuen de pensar que el que farien ells, també és possible que s'hi trobi abocat l'home més pacient i comprensiu. Les autoritats no poden permetre-ho. Així ho deia els nostres representants, i el Centre Republicà Federal ho manté.

Per ara, complint amb la nostra obligació, a l'oposar-nos al llençament, també quan trobem comprensió, gestionem i fins ens comprometem per arranjar les coses amigablement. Tenim alguns èxits apuntats que ens donen la satisfacció del deure complert, i això ens estimula a continuar amb la nostra oposició i tàctica constructiva, mentre ens sigui possible.

El dia que no sigui així, defensarem el nostre pensament, que en farem qüestió, per la violència, si cal, quan es tracti de casos injustos. No podem fer-ho si analitzat deingudament i admesos tots els atenuants, arribem a la convicció de que existeix abus.

Ho diem ben alt i ben clar. Les coses no poden quedar així indefinidament. Es propòsit del nostre Centre demanar que el Parlament Català liquidi ràpidament sobre problema tan cabdal. Sapiguent l'intenció del Govern i diputats, creiem que en breu temps sabran els llogaters a què s'han d'atendre.

No volem que es cregui que nosaltres no estem disposats a fer-hi el que calgui, ja que establim un fons per a que l'obrer necessitat pugui pagar per mitjà de l'Ajuntament; la Cambra de la Propietat també deuria de contribuir-hi.

El poble i els propietaris ja coneixen ara el nostre pensament, ian ferm, que ens proposem que mai ningú ens tingui de recordar la nostra obligació.

20 cèntims